

Функціонування і розвиток механізмів державного управління
УДК 351:356.1

Пасічник Василь Миколайович

*доктор наук з державного управління, доцент,
доцент кафедри державної політики та врядування
Національний університет «Львівська політехніка»*

Pasichnyk Vasyl

*Doctor of Science in Public Administration, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Public Policy and Governance*

Lviv Polytechnic National University

ORCID: 0000-0002-2447-2374

**ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО
КОНТРОЛЮ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ
ІНТЕГРАЦІЇ**

**FORMATION OF THE STATE FINANCIAL CONTROL SYSTEM OF
UKRAINE IN THE CONTEXT OF EUROPEAN INTEGRATION**

Анотація. Відсутність ефективного державного фінансового контролю в Україні призводить до недотримання фінансово-бюджетної дисципліни органами публічного управління, значних збитків та зловживань у фінансовій сфері. Поширення корупції в Україні є також наслідком неефективного державного контролю. Україна підписала з Європейським Союзом Угоду про асоціацію, і взяла на себе зобов'язання перед своїми міжнародними партнерами щодо вдосконалення своєї державної системи фінансового контролю. Незважаючи на значний поступ в процесі реформ, в Україні ще не створення ефективна система державного контролю.

У статті проаналізовано особливості формування системи державного фінансового контролю України в контексті європейської інтеграції, відповідно до Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Визначено основні напрямки реформ у сфері фінансового контролю. Внаслідок реформ в Україні були утворені органи державного фінансового контролю відповідно до парадигми добросовісного державного врядування та кращих міжнародних практик у сфері фінансового контролю. З метою вдосконалення державного зовнішнього фінансового контролю було увалено новий Закон України «Про Рахункову палату», який розширив повноваження та закріпив незалежність Рахункової палати. Відбулось розмежування повноважень Державної аудиторської служби та Міністерства фінансів, і її підпорядкування безпосередньо Кабінету Міністрів України. Були також вжиті заходи щодо вдосконалення державного фінансового внутрішнього контролю. На рівні центральних органів виконавчої влади створено підрозділи внутрішнього аудиту за діяльність яких несуть відповідальність міністри та керівники інших органів державної влади.

Виявлено проблеми забезпечення державного фінансового контролю. Нерозв'язані проблеми проявляють себе передусім у високій корумпованості органів публічного управління та неефективному використанню державних коштів. Комплексне розв'язання окреслених проблем можливе за умови переходу від контролю за виявленням порушень у фінансовій сфері, до контролю щодо запобігання та попередження таких порушень.

Ключові слова: фінансовий контроль, державний фінансовий контроль, державний внутрішній фінансовий контроль, система державного фінансового контролю, аудит, внутрішній аудит.

Summary. *The lack of effective state financial control in Ukraine leads to non-compliance with fiscal discipline by public administration bodies, significant losses and abuses in the financial sector. The spread of corruption in Ukraine is also a consequence of ineffective state control. Ukraine signed the Association Agreement with the European Union, and undertook obligations to its international partners to improve its state system of financial control. Despite significant progress in the reform process, Ukraine has not yet created an effective system of state control.*

The article analyzes the peculiarities of the formation of the system of state financial control of Ukraine in the context of European integration, in accordance with the Association Agreement between Ukraine and the EU. The main directions of reforms in the field of financial control have been determined.

As a result of the reforms in Ukraine, state financial control bodies were formed in accordance with the paradigm of good governance and best international practices in the field of financial control. In order to improve state external financial control, a new Law of Ukraine "On the Accounting Chamber" was enacted, which expanded the powers and established the independence of the Accounting Chamber. The powers of the State Audit Service and the Ministry of Finance were demarcated, and it was subordinated directly to the Cabinet of Ministers of Ukraine. Measures were also taken to improve state financial internal control. At the level of central executive bodies, internal audit units have been created, for which the ministers and heads of other state authorities are responsible.

The problems of ensuring state financial control were identified. Unsolved problems manifest themselves primarily in high corruption of public administration bodies and inefficient use of public funds. A comprehensive solution to the outlined problems is possible if there is a transition from control

over the detection of violations in the financial sphere to control over the prevention and prevention of such violations.

Key words: *financial control, state financial control, state internal financial control, system of state financial control, audit, internal audit.*

Постановка проблеми. Формування ефективного державного фінансового контролю не стало пріоритетом при побудові незалежної держави в пострадянський період, що негативно позначилося на процесах державотворення та реформуванні суспільства, і стало гальмом економічного розвитку України. Українська держава несе значні збитки в результаті недотримання фінансово-бюджетної дисципліни органами державної влади та місцевого самоврядування, підприємствами, установами й організаціями. Відсутність належної системи державного фінансового контролю є однією з причин поширення корупції в Україні. Підписуючи Угоду про асоціацію, Україна взяла на себе зобов'язання перед своїми міжнародними партнерами щодо вдосконалення системи фінансового контролю як важливого чинника формування політичної асоціації і зони вільної торгівлі з ЄС та боротьби з корупцією. Незважаючи на значний поступ в процесі реформ, в Україні все ще не створення дієва та ефективна система державного фінансового контролю.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Після підписання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, проблеми реформування у сфері державного фінансового контролю в контексті європейської інтеграції досліджували такі українські науковці: М. Семеряк, Ю. Касперович, А. Дешко, О. Панасюк, Л. Борисенко, М. Навдродська, О. Артюх, Л. Борець та ін. Однак дослідження щодо вдосконалення системи державного фінансового контролю України як чинника формування політичної асоціації і зони вільної торгівлі між

Україною і ЄС та боротьби з корупцією залишається малодослідженою проблемою у вітчизняній науці.

Метою статті є дослідження стану, проблем та напрямків вдосконалення системи державного фінансового контролю України в умовах формування політичної асоціації та зони вільної торгівлі між Україною та ЄС.

Виклад основного матеріалу дослідження. Підписуючи Порядок денний асоціації та Угоду про асоціацію з ЄС, Україна взяла на себе міжнародні зобов'язання щодо реформування свого державного фінансового контролю (ДФК).

В Порядку денному асоціації між Україною та ЄС, що передувала підписанню Угоди про асоціацію, зазначалося, що сторони співпрацюватимуть у сфері розвитку державного внутрішнього контролю та зовнішнього аудиту шляхом:

- забезпечення подальшого покращення системи внутрішнього контролю в органах державної влади шляхом гармонізації з загальновизнаними міжнародними стандартами і методологіями та найкращою практикою ЄС;

- забезпечення імплементації вищою аудиторською установою (Рахункова Палата) міжнародно-визнаних стандартів зовнішнього аудиту (Міжнародна організація вищих аудиторських установ INTOSAI);

- забезпечення ефективного співробітництва з відповідними інституціями та органами ЄС у випадках здійснення термінових перевірок та інспекцій, пов'язаних з управлінням та контролем за фондами ЄС, з метою їх здійснення згідно з відповідними правилами та процедурами [14].

В Угоді про асоціацію питанню державного фінансового контролю присвячена стаття 346 глави 3 «Управління державними фінансами: бюджетна політика, внутрішній контроль і зовнішній аудит», в якій

передбачалося налагодження співробітництва між Україною та ЄС в галузі управління державними фінансами, забезпечення розвитку бюджетної політики і надійних систем внутрішнього контролю та зовнішнього аудиту відповідно міжнародних стандартів, що відповідають основоположним принципам підзвітності, прозорості, ощадливості, ефективності та результативності [21]. А в пункті 2 статті 347 Угоди про асоціацію сторони зобов'язувалися обмінюватися інформацією, досвідом, найкращими практиками та здійснювати інші заходи в галузі зовнішнього аудиту щодо імплементації стандартів і методик INTOSAI на основі найкращих практик ЄС у галузі зовнішнього контролю та аудиту державних фінансів, забезпечуючи незалежність органів державного внутрішнього контролю України [21].

Після підписання Порядку денного асоціації, у 2012 році в Україні розпочалося створення підрозділів внутрішнього аудиту в центральних органах виконавчої влади (ЦОВВ) та проведено реорганізацію Головного контрольно-ревізійної управління в Державну фінансову інспекцію.

Внаслідок підписання Угоди про асоціацію розпочалося реформування системи державного фінансового контролю України. У 2015 році був ухвалений новий Закон України «Про Рахункову палату, який розширив повноваження та закріпив незалежність Рахункової палати України [17]. У 2015 році відбулася реорганізація Державної фінансової інспекції в Державну аудиторську службу. А в 2017 році, внаслідок розмежування повноважень Державної аудиторської служби та Міністерства фінансів, центральний підрозділ гармонізації державного внутрішнього фінансового контролю (ДВФК) увійшов у структуру Мінфіну, а ДАСУ була виведена з-під впливу Міністра фінансів, яка стала підконтрольною безпосередньо Кабінету Міністрів України [1]. Такі зміни сприяли поступу в Україні у побудові системи державного фінансового контролю відповідно до стандартів ЄС з метою забезпечення ефективного

використання публічних фінансів на основі парадигми добросовісного державного врядування і згідно з кращих міжнародних практик.

Основи системи державного фінансового контролю закладено Конституцією України, яка визначає такий розподіл повноважень органів державної влади у сфері управління публічними фінансами:

- відповідно до статті 116, п.6 Кабінет Міністрів України розробляє проект закону про Державний бюджет України, забезпечує виконання затвердженого Верховною Радою України Державного бюджету України, і подає Верховній Раді України звіт про його виконання;
- відповідно статті 85, п.4 і п.14 Верховна Рада України здійснює контроль за виконанням Державного бюджету України та за використанням коштів міжнародної технічної допомоги [7].

В статті 26 Бюджетного кодексу України передбачено здійснення незалежного контролю за дотриманням бюджетного законодавства передусім Рахунковою палатою України від імені Верховної Ради України, а також наскрізною системою внутрішнього контролю та аудиту в усіх розпорядників коштів [5].

Міністерство фінансів України відповідно до норм Бюджетного кодексу України має такі повноваження:

- забезпечує формування та реалізацію державної фінансової та бюджетної політики, єдиної державної політики у сфері контролю за дотриманням бюджетного законодавства (стаття 8, п.2);
- координує та спрямовує діяльність органів виконавчої влади, уповноважених на проведення контролю за дотриманням бюджетного законодавства;
- визначає основні організаційно-методичні засади та дає оцінку функціонуванню систем внутрішнього контролю і внутрішнього аудиту (стаття 111) [5].

Систему органів центральної виконавчої влади у сфері державного фінансового контролю утворюють: Державна аудиторська служба України (ДАСУ) - забезпечує формування і реалізує державну політику у сфері державного фінансового контролю; Державна казначейська служба (ДКСУ) - відповідає за правильність ведення бухгалтерського обліку та достовірність фінансової та бюджетної звітності; Державна фіскальна служба (ДФСУ) - здійснює контроль за надходженням до бюджетів та державних цільових фондів податків і зборів, митних та інших платежів.

Діяльність Державної казначейської служби та Державної фіскальної служби спрямовується і координується Кабінетом міністрів України через Міністра фінансів. А Державна аудиторська служба підпорядковується безпосередньо Кабінету Міністрів України відповідно Постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України», що сприяє забезпеченню більшої незалежності ДАСУ [15].

Державний внутрішній фінансовий контроль (ДВФК) як децентралізований державний контроль реалізовується в єдності трьох складових – внутрішнього контролю, внутрішнього аудиту та підрозділу їх гармонізації [9]. Слід зазначити, що термін «децентралізований державний внутрішній фінансовий контроль» в Україні не визначено на законодавчому рівні. Запровадження та регламентування ДВФК передбачено на рівні Концепції розвитку державного внутрішнього контролю на період до 2017 року, в Постанові Кабінету Міністрів України «Основних засадах здійснення внутрішнього фінансового контролю розпорядниками бюджетних коштів» [11] та «Методичних рекомендаціях з організації внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів у своїх закладах та у підвідомчих бюджетних установах» [16].

На рівні центральних органів виконавчої влади (ЦОВВ) реалізація політики ДФК здійснюється міністрами та керівниками інших органів

виконавчої влади шляхом створення підрозділів внутрішнього аудиту та забезпечення проведення внутрішнього аудиту в міністерствах та інших ЦОВВ [11]. В Міністерстві фінансів України формування політики ДВФК в частині гармонізації внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту покладається на окремий Департамент гармонізації державного внутрішнього фінансового контролю [13].

Українське законодавство не передбачає обов'язковості створення підрозділів внутрішнього аудиту органами місцевого самоврядування [11]. В ньому робиться основний акцент на централізованому державному фінансовому контролі, де ДАСУ здійснює контроль за використанням бюджетних коштів, ДКСУ контроль за правильним веденням бухгалтерського обліку, а ДФСУ контроль за бюджетними надходженнями. Однак, зважаючи на децентралізаційні процеси в Україні, які призвели до збільшення фінансових ресурсів місцевих бюджетів, постає необхідність вдосконалення нормативної бази контролю публічних фінансів на місцевому рівні з метою ефективного використання коштів територіальних громад.

Головним органом здійснення державного зовнішнього фінансового контролю від імені Верховної Ради України є Рахункова палата України, діяльність якого спрямована на забезпечення ефективного використання публічних коштів шляхом фінансового аудиту, аудиту ефективності, експертизи, аналізу та інших контрольних заходів [7]. Цей державний орган фінансового контролю покликаний здійснювати незалежну та об'єктивну оцінку використання органами виконавчої влади ресурсів, які довірили їм українські громадяни – платники податків. Рахункова палата здійснює контроль за надходженням та використанням коштів Державного бюджету України: ефективністю управління коштами державного бюджету; утворенням, обслуговуванням і погашенням державного боргу;

використанням коштів місцевих бюджетів у частині трансфертів, що надаються з державного бюджету [17].

Важливу роль у здійсненні здійснення громадського контролю за використанням публічних фінансів можуть здійснювати представники громадянського суспільства за умов публічності та прозорості використання публічних коштів, що передбачені Законами України «Про відкритість використання публічних коштів», «Про доступ до публічної інформації» та «Про здійснення державних закупівель».

Незважаючи на проведені реформи у сфері державного фінансового контролю, в Україні зберігається високий рівень корупції, що свідчить про такі основні проблеми, що потребують свого розв'язання:

- на конституційному рівні не визначено статус Рахункової палати як вищого державного органу у сфері державного фінансового контролю, в обов'язки якої входила також перевірка місцевих бюджетів органів державної місцевої адміністрації та місцевого самоврядування;

- недосконалість нормативно-правового, фінансового, інформаційного та методологічного забезпечення системи державного фінансового контролю;

- відсутність законодавчої бази та методології для проведення органами Держаудитслужби різних видів і форм державного фінансового аудиту: аудиту фінансової звітності, IT аудиту, аудиту коштів (фондів і грантів) ЄС, аудиту інвестиційних проєктів, аудиту державних (регіональних) цільових програм тощо через обмеженість запроваджених видів і форм аудиту в практику органів Держаудитслужби та Рахункової палати; недосконалість методології запроваджених видів аудиту (виконання бюджетних програм, місцевих бюджетів, діяльності суб'єктів господарювання), її невідповідність сучасним міжнародним стандартам у зазначеній сфері, низька спроможність залучення міжнародної технічної допомоги;

- недостатній рівень переорієнтування інспектування на значні фінансові порушення та проведення ревізій винятково на основі ризиків через розпорошеність зусиль на проведення більшою мірою дріб'язкових заходів за зверненням правоохоронних органів;

- відсутність належної співпраці з європейськими органами протидії фінансово-економічним правопорушенням Комісією ЄС з питань боротьби з шахрайством (OLAF);

- недостатній рівень розуміння органами державної влади, органами місцевого самоврядування та суб'єктами господарювання сутності аудиту, який проводиться органами Держаудитслужби, що не сприяє якісній взаємодії між ними та формуванню партнерських відносин;

- обмеженість заходів впливу органів Держаудитслужби на несумлінних керівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, суб'єктів господарювання та порушників фінансової дисципліни, бюджетного законодавства, невиконання ними законних вимог органів Держаудитслужби;

- низька спроможність розпорядників бюджетних коштів до впровадження та розвитку внутрішнього контролю через недостатній рівень усвідомлення сутності державного внутрішнього фінансового контролю та відповідальності за результати їх діяльності, зокрема перед суспільством;

- обмеженість доступу до інформаційних ресурсів (бази даних, реєстри, автоматизовані системи), зокрема через відсутність або недосконалість механізму обміну інформацією між відповідними державними органами, не налагоджена ефективна взаємодія органів контролю між собою;

- низький рівень охоплення контролем місцевих бюджетів органами Держаудитслужби через недостатність відповідного кадрового та фінансового ресурсу;

- необхідність докорінної зміни системи навчання та підвищення кваліфікації державних аудиторів, упровадження у вітчизняну практику міжнародних підходів постійного професійного розвитку, збільшення ресурсів на зазначені цілі, активне залучення міжнародних донорських організацій;

- потреба у підвищенні рівня інформованості суспільства про напрями та результати діяльності органів Держаудитслужби, зокрема фокусування на висвітленні інформації про конкретну користь для людей - платників податків [8].

Комплексне розв'язання окреслених проблем можливе за умови зміни фундаментальних підходів вдосконалення державного фінансового контролю в Україні. Йдеться про перехід від контролю, який зосереджений головним чином на виявленні порушень у фінансовій сфері, до контролю, що спрямований на їх запобігання та попередження, а також формування ефективної системи державного фінансового контролю шляхом успішної реалізації Стратегії розвитку Рахункової палати на 2019–2024 роки [20], Стратегії розвитку Державної аудиторської служби на період до 2024 року [19] та Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2022-2025 роки [18]. Значне зниження рівня корупції в Україні буде свідчити про успішність реалізації названих стратегій, які націлені на вдосконалення державного фінансового контролю.

Висновки. Підписуючи Порядок денний асоціації між Україною та ЄС і Угоду про асоціацію між Україною та ЄС, Україна взяла на себе міжнародні зобов'язання щодо вдосконалення свого державного фінансового контролю шляхом розвитку зовнішнього аудиту у відповідності до стандартів INTOSAI, обміну найкращими практиками ЄС у сфері зовнішнього контролю та аудиту публічних фінансів, приділяючи особливу увагу до незалежності відповідних контрольних державних органів.

На шляху реформування системи державного фінансового контролю відповідно до Угоди про асоціацію відбулося вдосконалення державного зовнішнього фінансового контролю. Було ухвалено Закон України «Про Рахункову палату», який розширив повноваження та закріпив її незалежність Рахункової платати, що здійснює фінансовий контроль від Верховної Ради України. Здійснено розмежування повноважень Державної аудиторської служби та Міністерства фінансів: центральний підрозділ гармонізації ДВФК увійшов у структуру Мінфіну, а ДАСУ стала підконтрольною безпосередньо Кабінету Міністрів України і почала виконувати функції з державного зовнішнього фінансового контролю. Були вжиті заходи також щодо вдосконалення державного фінансового внутрішнього контролю. На рівні центральних органів виконавчої влади створено підрозділи внутрішнього аудиту за діяльність яких несуть відповідальність безпосередньо міністри та керівниками інших органів виконавчої влади. Україна зробила значний поступ у побудові системи державного фінансового контролю, який спрямований на забезпечення ефективного використання публічних фінансів відповідно до парадигми добросовісного державного врядування та кращих міжнародних практик у сфері фінансового контролю.

Незважаючи на проведені реформи у сфері державного фінансового контролю, нерозв'язаними залишаються ще значні проблеми, що проявляють себе в неефективному використанні бюджетних коштів і поширенні корупції в органах державної влади та місцевого самоврядування. Комплексне розв'язання окреслених проблем можливе за умови зміни фундаментальних підходів державного фінансового контролю, що передбачає перехід від контролю за виявленням порушень у фінансовій сфері, до контролю щодо запобігання та попередження таких порушень задля реалізації українських національних інтересів та

виконання своїх міжнародних зобов'язань відповідно до Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

Подальшим напрямком дослідження є аналіз змісту, особливостей та результатів реалізації Стратегії розвитку Рахункової палати на 2019–2024 роки, Стратегії розвитку Державної аудиторської служби на період до 2024 року та Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2022-2025 роки.

Література

1. Семеряк М. Аналіз чинної нормативної бази системи контролю за використанням публічних фінансів в Україні. К. : Центр спільних дій, 2018. 23 с. URL: <https://centreua.org/wp-content/uploads/2021/07/Analiz-chynnoi-normatyvnoi-bazy-systemy-kontrolyu-za-vykorystannyam-publichnyh-finansiv-v-Ukrai-ni.pdf> (дата звернення: 10.08.2023).
2. Баранюк Ю. Р. Європейський досвід інституціоналізації державного фінансового контролю. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки*. 2018. Вип. 29 (2). С. 78-82. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2018_29\(2\)__18](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2018_29(2)__18) (дата звернення: 10.08.2023).
3. Борець Л. В. Розвиток державного внутрішнього фінансового контролю(аудиту) з урахуванням вимог Європейського Союзу. *Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія»*. 2019. № 1. URL: http://jes.nuoua.od.ua/archive/1_2019/7.pdf (дата звернення: 10.08.2023).
4. Борисенко Л. М. Зарубіжна практика державного фінансового контролю та можливості її імплементації в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 13-14. С. 50–54. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/13-14_2020/9.pdf (дата звернення: 10.08.2023).

5. Бюджетний кодекс України від 21.06.2001 № 2542-III. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T012542?an=963> (дата звернення: 10.08.2023).
6. Касперович Ю. В., Дешко А. Л. Щодо підвищення ефективності державного фінансового контролю в Україні : Аналітична записка. К. : НІСД, 2021. 8 с. URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2021-04/fin-kontrol.pdf> (дата звернення: 10.08.2023).
7. Конституція України : Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 10.08.2023).
8. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування системи державного фінансового контролю до 2020 року від 10.05.2018 № 310-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/310-2018-%D1%80#Text> (дата звернення: 10.08.2023).
9. Концепція розвитку державного внутрішнього фінансового контролю на період до 2017 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 24.05.2005 № 158-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/158-2005-%D1%80#Text> (дата звернення: 10.08.2023).
10. Навродська М., Артюх О. Державний фінансовий контроль: міжнародний досвід. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*: зб. наук. Праць ; за ред. : М.Д. Балджи (голов. ред.). 2018. № 4(256). С. 129-140. URL: <http://n-visnik.oneu.edu.ua/collections/2018/256/pdf/129-140.pdf> (дата звернення: 10.08.2023).
11. Основні засади здійснення внутрішнього фінансового контролю розпорядниками бюджетних коштів : Постанова Кабінету Міністрів України від 28 вересня 2011 року № 1001 зі змінами від 12.12.2018 №

1062. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1062-2018> (дата звернення: 10.08.2023).
12. Панасюк О. В. Аналіз досвіду у сфері державного фінансового контролю: Європейський Союз та Україна. *Економічний вісник. Серія: Фінанси, облік, оподаткування*. 2018. Вип. 2. С. 139-145. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ehsfat_2018_2_21 (дата звернення: 10.08.2023).
13. Положення про Департамент гармонізації державного внутрішнього фінансового контролю : Наказ Міністерства фінансів України від 28.02.2017 №313. URL: <https://regulation.gov.ua/catalogue/department/id301/page-1> (дата звернення: 10.08.2023).
14. Порядок денний асоціації між Україною та ЄС. *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_990#Text (дата звернення: 10.08.2023).
15. Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України : Постанова Кабінету Міністрів України №469 від 22.07.2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/469-2016-%D0%BF#Text> (дата звернення: 10.08.2023).
16. Про затвердження Методичних рекомендацій з організації внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів у своїх закладах та у підвідомчих бюджетних установах : Наказ Міністерства фінансів від 14.09.2012 № 995. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0995201-12> (дата звернення: 10.08.2023).
17. Про Рахункову палату : Закон України від 2.07.2015 № 576-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19#Text> (дата звернення: 10.08.2023).
18. Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2022-2025 роки. *Верховна Рада України*. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-2021-%D1%80#Text> (дата звернення: 10.08.2023).

19. Стратегія розвитку Державної аудиторської служби на період до 2024 року. *Державна аудиторська служба України*. URL: https://dasu.gov.ua/attachments/f7b9e944-036f-42f2-9227-738cb82fde20_%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%8F_2024.pdf (дата звернення: 10.08.2023).
20. Стратегія розвитку Рахункової палати на 2019–2024 роки. *Розрахункова палата*. URL: http://rp.gov.ua/Strategy/Strategy_2019-2024/?id=796 (дата звернення: 10.08.2023).
21. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text (дата звернення: 10.08.2023).

References

1. Semeriak M. Analiz chynnoi normatyvnoi bazy systemy kontroliu za vykorystanniam publichnykh finansiv v Ukraini. K.: Tsentr spilnykh dii, 2018. 23 s. URL: <https://centreua.org/wp-content/uploads/2021/07/Analiz-chynnoi-normatyvnoi-bazy-systemy-kontrolyu-za-vykorystannyam-publichnyh-finansiv-v-Ukrai-ni.pdf> (date of access: 10.08.2023).
2. Baraniuk Yu. R. Yevropeiskyi dosvid instytutsionalizatsii derzhavnoho finansovoho kontroliu. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu*. Serii: Ekonomichni nauky. 2018. Vyp. 29 (2). S. 78-82. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2018_29\(2\)__18](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2018_29(2)__18) (date of access: 10.08.2023).
3. Borets L. V. Rozvytok derzhavnoho vnutrishnoho finansovoho kontroliu(audytu) z urakhuvanniam vymoh Yevropeiskoho Soiuzu. *Visnyk*

- Chernivetskoho fakultetu Natsionalnoho universytetu «Odeska yurydychna akademiia». 2019. № 1. URL: http://jes.nuoua.od.ua/archive/1_2019/7.pdf (date of access: 10.08.2023).
4. Borysenko L. M. Zarubizhna praktyka derzhavnoho finansovoho kontroliu ta mozhlyvosti yii implementatsii v Ukraini. Investytsii: praktyka ta dosvid. 2020. № 13-14. S. 50–54. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/13-14_2020/9.pdf (date of access: 10.08.2023).
 5. Biudzhetni kodeks Ukrainy vid 21.06.2001 № 2542-III. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T012542?an=963> (date of access: 10.08.2023).
 6. Kasperovych Yu. V., Deshko A. L. Shchodo pidvyshchennia efektyvnosti derzhavnoho finansovoho kontroliu v Ukraini: Analitychna zapyska. K.: NISD, 2021. 8 s. URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2021-04/fin-kontrol.pdf> (date of access: 10.08.2023).
 7. Konstytutsiia Ukrainy: Zakon Ukrainy. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 1996. № 30. St. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (date of access 10.08.2023).
 8. Kontsepsiia realizatsii derzhavnoi polityky u sferi reformuvannia systemy derzhavnoho finansovoho kontroliu do 2020 roku vid 10.05.2018 № 310-r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/310-2018-%D1%80#Text> (date of access: 10.08.2023).
 9. Kontsepsiia rozvytku derzhavnoho vnutrishnoho finansovoho kontroliu na period do 2017 roku: rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 24.05.2005 № 158-r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/158-2005-%D1%80#Text> (date of access: 10.08.2023).
 10. Navrodska M., Artiukh O. Derzhavnyi finansovy kontrol: mizhnarodnyi dosvid. Naukovyi visnyk Odeskoho natsionalnoho ekonomichnoho universytetu: zb. nauk. prats; za red.: M.D. Baldzhy (holov. red.). 2018. №

- 4(256). S. 129-140. URL: <http://n-visnik.oneu.edu.ua/collections/2018/256/pdf/129-140.pdf> (date of access: 10.08.2023).
11. Osnovni zasady zdiisnennia vnutrishnoho finansovoho kontroliu rozporiadnykamy biudzhetykh koshtiv: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 28 veresnia 2011 roku № 1001 zi zminamy vid 12.12.2018 № 1062. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1062-2018> (date of access: 10.08.2023).
 12. Panasiuk O. V. Analiz dosvidu u sferi derzhavnoho finansovoho kontroliu: Yevropeiskyi Soiuz ta Ukraina. Ekonomichnyi visnyk. Serii: Finansy, oblik, opodatkuvannia. 2018. Vyp. 2. S. 139-145. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ehsfat_2018_2_21 (date of access: 10.08.2023).
 13. Polozhennia pro Departament harmonizatsii derzhavnoho vnutrishnoho finansovoho kontroliu: Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy vid 28.02.2017 №313. URL: <https://regulation.gov.ua/catalogue/department/id301/page-1> (date of access: 10.08.2023).
 14. Poriadok denni asotsiatsii mizh Ukrainoiu ta YeS. Verkhovna Rada Ukrainy. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_990#Text (date of access: 10.08.2023).
 15. Pro vnesennia zmin do deiakykh postanov Kabinetu Ministriv Ukrainy: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy №469 vid 22.07.2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/469-2016-%D0%BF#Text> (date of access: 10.08.2023).
 16. Pro zatverdzhennia Metodychnykh rekomendatsii z orhanizatsii vnutrishnoho kontroliu rozporiadnykamy biudzhetykh koshtiv u svoikh zakladakh ta u pidvidomchykh biudzhetykh ustanovakh: Nakaz Ministerstva finansiv vid 14.09.2012 № 995. URL:

- <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0995201-12> (date of access: 10.08.2023).
17. Pro Rakhunkovu palatu: Zakon Ukrainy vid 2.07.2015 № 576-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19#Text> (date of access: 10.08.2023).
18. Stratehii reformuvannia systemy upravlinnia derzhavnymy finansamy na 2022-2025 roky. Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-2021-%D1%80#Text> (date of access: 10.08.2023).
19. Stratehiiia rozvytku Derzhavnoi audytorskoï sluzhby na period do 2024 roku. Derzhavna audytorska sluzhba Ukrainy. URL: https://dasu.gov.ua/attachments/f7b9e944-036f-42f2-9227-738cb82fde20_%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%8F_2024.pdf (date of access: 10.08.2023).
20. Stratehiiia rozvytku Rakhunkovoi palaty na 2019–2024 roky. Rozrakhunkova palata. URL: http://rp.gov.ua/Strategy/Strategy_2019-2024/?id=796 (date of access: 10.08.2023).
21. Uhoda pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu, z odniiei storony, ta Yevropeiskym Soiuzom, Yevropeiskym spivtovarystvom z atomnoi enerhii i yikhnyimi derzhavamy-chlenamy, z inshoi storony. Verkhovna Rada Ukrainy. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text (date of access: 10.08.2023).